

det, som der er omtalt, Alderstillæg og Pensioner, Bidrag til Lønning af Medhjælpere, er der jo ogsaa i Loven af 8de Marts 1856 bestemt, at der kan ydes Bidrag til Haandgjæringsstoler, Bidrag til Tegnestoler i Høbstæderne, Bidrag til Anstæffelse af Vandkort, Afbildninger osv., Bidrag til Oprettelse af Stoler, hvori der meddeles en højere Undervisning saavel for Konfirmerede som for Ukonfirmerede. Det er Altsammen Skoleraadenes Formaal. Loven af 8de Marts 1856 bestemte nu, at naar det Bidrag, der paalignedes Amternes Hartkorn, oversteg 12 Skilling pr. Td. Hartkorn, skulde Statskassen yde Halvdelen af en saadan Udgift, som Skolefonden havde, men ved Loven af 2den Juli 1870 er hele denne Opmuntring taget fra Skoleraadene. Deri er nemlig udtrykkelig bestemt, at dette forhøiede Bidrag kun skal anvendes, forsaavidt det behøves til Dækning af de Pensioner, der paahvile Skolefondene, og til Alderstillæg, og altsaa ikke til alle de øvrige Foranstaltninger. Hermed er altsaa det Motiv, som man efter Loven af 8de Marts 1856 havde givet Skoleraadene til ikke at være for knebne med Hensyn til, hvad der kunde fremme Skolevæsenet i Amtet, forsvundet. De kunne ikke længere faae refunderet af Statskassen Halvdelen af de Udgifter, de anvende paa denne Maade. Det er derfor at forudsæ, at der vil indtræde en Standsning, og der er allerede indtraadt en Standsning i Skoleraadenes Virksomhed i saa Henseende, og jeg kan ikke negte, at det forekommer mig, at Loven af 2den Juli 1870 misstøder Formaalet med den tidligere Lov af 8de Marts 1856, nemlig netop at opmuntre Skoleraadene ved denne Udsigt til Tilskud fra Statskassen til i det Hele taget at træffe de Foranstaltninger, hvorved Skolevæsenets Liv kunde fremmes. Jeg ser imidlertid ikke, at det lader sig rette ved en Ændring til dette Lovforslag, det maatte være ved en almindelig Foranstaltning. Hvis jeg turde gjøre mig det Haab, at den høitærede Minister vilde stjænte denne Sag sin Opmærksomhed, vilde det være mig særdeles kjær.

Th. Nielsen: Den ærede Taler berørte der et Punkt, jeg aldrig har ladet gaa uændret hen, hver Gang disse Sager have været for. Jeg har imidlertid været fuldstændig klar over, at ved f. Ex. at ville rokke ved Loven af 2den Juli 1870 vilde jeg for min Part ikke naae Andet end at faae disse Smaa-

love udsatte saaledes, at de ikke bleve til Noget, og derved vilde det blive om end ikke aldeles umuligt — thi de kunne jo laane — saa dog i hvert Fald i høi Grad vanskeligt for Skoleraadene overhovedet at komme de Formaal til Hjælp, som det ærede Medlem omtalte. Det er nemlig klart, at, naar de overhovedet mangle Penge, vilde dette gaa ud over alle disse Formaal, som det ikke er lovbesalet, at de skulle yde til. For at det altsaa ikke skulde komme til at virke i den Retning, har jeg for mit Bedkommende altid indskrænket mig til at nære Haab om, at naar bedre Tider kom, man da ogsaa kunde faae Spørgsmaalet under almindelig Overveelse. Mere har jeg ikke tilsigtet at naae; thi at gribe ind ved Ændringer eller ved Nedsættelse af Udvalg vilde jo være at standse denne Sag og stille disse Amt, hvorm her er Tale, paa en anden Maade end de andre Amt, som have faaet saadanne Tilskud. Det har jeg ikke villet være med til, og derfor har jeg heller ikke her kunnet være med til at stille nogen Ændring, saaledes som det ærede Medlem omtalte.

N. Andersen: Det er fuldkommen rigtigt, som udtalt af det ærede Medlem for Dønsø Amt 4de Valgkreds (Monrad), at man ved Loven af 2den Juli 1870 ophævede den Afgang, som Skoleraadene efter den ældre Ordning havde til at faae Tilskud fra Statskassen, naar de udrede de Summer udover et vist Beløb til deres Skolefond. Det var Noget, man fuldt vel havde Diet aabent for, da Loven af 1870 forhandlede; jeg erindrer det meget tydeligt, jeg var dengang Medlem af det Udvalg, som forhandlede Lovforslaget, og Grunden, hvorfor man gif den Bet at ophæve denne Afgang var simpelthen den, at man mente, at saalænge denne Bestemmelse bestod, vilde der gjøre sig en Kæppestrid gjældende mellem de forskjellige Skoleraad, saaledes at naar det ene Skoleraad faae, at det andet havde truffet saa og saa Meget paa Statskassen, vilde det skynde sig at komme med for ogsaa at faae sin Del af dette Statsudbytte, og for at forhindre, at der vedblivende skulde gjøre sig en saadan Kæppestrid gjældende mellem Skoleraadene, mente man, at det var heldigere, om de bleve henvisse til at søge de Midler, de fandt det rigtigt at anvende i Skolevæsenets Tjeneste, hos sig selv. (Monrad: Det var ikke heldigt!) Der kan være forskjellige Meninger om, hvorvidt det var heldigt eller ikke, men Motivet var det, at man vilde borttage denne